

Критеријуми оцењивања грађанског васпитања у основној школи

Праћење и вредновање ученика из обавезног изборног предмета Грађанско васпитање се остварује у складу са Правилником о оцењивању у основној школи. Постигнуће ученика се изражава описном оценом (истиче се, добар и задовољава), а закључна оцена не утиче на општи успех ученика. Недовољне оцене нема, али уколико ученик није редовно присуствовао настави може бити неоцењен.

У праћењу и вредновању могу се пратити следећи показатељи:

- начин на који ученик учествује у активностима;
- како прикупља податке;
- како образлаже и брани своје ставове;
- квалитет постављених питања;
- способност да се нађе веза међу појавама;
- навођење примера;
- промена мишљења у контакту са аргументима;
- разликовање чињеница од интерпретације;
- извођење закључака;
- прихватање другачијег мишљења;
- примена наученог;
- предвиђање последица;
- креативност решења;
- како ученици међусобно сарађују;
- како решавају сукобе мишљења;
- како једни другима помажу;
- испољавање иницијативе;
- начин превазилажења тешкоћа;
- критичко мишљење.

Како је највећи број активности ученика, у оквиру часова Грађанског васпитања, организован кроз групни рад, то значи да наставник треба да има јасне критеријуме праћења напредовања у групи који су и ученицима познати. Објективност праћења и вредновања може се постићи уколико се наставник не ослања на општи утисак, већ унапред одреди елементе праћења и пажљиво бележи понашање ученика и уколико су ученици унапред упознати шта се прати и вреднује. За те потребе може се користити табела која следи:

Групни рад	Елементи процене са показатељима		
Ниво постигнућа	Рад у групи	Познавање тематике	Решавање задатака

Висок	Ученик сарађује са свим члановима групе, уважава њихове потребе, пажљиво слуша друге, поштује договоре групе, не касни, своје обавезе извршава на време и тачно.	Ученик поседује знања, показује спремност да прикупља нове информације, активно подстиче размену идеја и знања са члановима групе и уважава њихове идеје, често поставља питања која се односе на тему.	Ученик је у потпуности посвећен решавању задатка групе. Даје предлоге како решавати задатак.
Средњи	Ученик сарађује са члановима групе уз мање тешкоће, повремено има проблема у комуникацији али их самостално решава, своје обавезе извршава уз подсећање и опомињање.	Ученик поседује извесна знања и повремено суделује у размени идеја, повремено поставља питања која се односе на тему.	Ученик уз помоћ наставника и/или осталих чланова групе учествује у решавању задатка. Ретко има предлоге како решавати задатак али кад га добије ради по њему. Повремено има активности које не доприносе решавању задатака.
Низак	Ученик повремено има сукобе у којима напада особе а не проблем, када му се на то укаже није склон да промени понашање, своје обавезе извршава ретко и делимично.	Ученик поседује мало знања и показује малу спремност да прикупља нове информације, ретко суделује у размени идеја, ретко поставља питања која се односе на тему.	Ученик минимално доприноси решавању задатака. Нема предлоге како решавати задатке и када добије предлоге слабо их реализује.

У наставку следи табеларни приказ оцена са исходима за сваки разред

Пети разред	
Истиче се	У потпуности образлаже везу људских права и одговорности, наводи примере за групу права и слобода, аргументује значај инклузивног образовања, права и потребе за образовањем свих ученика. Идентификује показатеље вршења прекршаја права детета у свакодневном животу, користи појмове савременог демократског друштва, образлаже улогу грађана у друштвеном систему, објашњава аргументовано процесе у савременом друштву. Зна и разуме шта је грађански активизам и које су могућности појединца да делује путем њега. Недвосмислено препознаје ситуације дигиталног насиља и зна како да реагује на њих. Самостално, без помоћи наставника и уз висок степен активности и ангажовања.
Добар	У великој мери образлаже везу људских права и одговорности, наводи примере за групу права и слобода, аргументује значај инклузивног образовања, права и потребе за образовањем свих ученика. Идентификује показатеље вршења прекршаја права детета у свакодневном животу,

	користи појмове савременог демократског друштва,образлаже улогу грађана у друштвеном систему, проналази и разуме процесе у савременом друштву. Идентификује појам грађанског активизма и његовог деловања. Препознаје ситуације дигиталног насиља и зна како да реагује на њих. Ради уз минималну помоћ наставника у виду кратких потпитања и корекција и уз висок степен самосталности и ангажовања.
Задовољава	У довољној мери образлаже везу људских права и одговорности, наводи примере за групу права и слобода, аргументује значај инклузивног образовања, права и потребе за образовањем свих ученика. Идентификује показатеље кршења права детета у свакодневном животу, користи појмове савременог демократског друштва и демократског друштва, образлаже улогу грађана у друштвеном систему, препознаје ситуације дигиталног насиља и зна како да реагује на њих. Делимичан степен активности и ангажовања.

Шести разред	
Истиче се	У потпуности и врло активно учествује у избору теме, узрока и инструмената истраживања,учествује у спровођењу истраживања, прикупљању и обради података. Уочава проблеме у заједници самостално сакупља податке о изабраном проблему. Презентује истраживање и добијене податке. Процењује ефекте спроведеног истраживања и идентификује пропусте и грешке. У дискусији показује вештину активног слушања,износи свој став, заснован на аргументима.Учествује у доношењу правила групе и поштује их.Проналази,критички разматра и користи информације из различитих извора. Ради самостално, без помоћи наставника и уз висок степен активности и ангажовања.
Добар	У великој мери учествује у избору теме,узрока и инструмената истраживања,учествује у спровођењу истраживања,прикупљању и обради података. Презентује истраживање и добијене податке. Процењује ефекте спроведеног истраживања и идентификује пропусте и грешке.У дискусији показује вештину активног слушања,износи свој став,заснован на аргументима.Учествује у доношењу правила групе и поштује их. Проналази,критички разматра и користи информације из различитих извора. Ради уз минималну помоћ наставника у виду кратких потпитања и корекција и уз висок степен самосталности и ангажовања.
Задовљава	У довољној мери учествује у избору теме, узрока и инструмената истраживања, учествује у спровођењу истраживања, прикупљању и обради података. Презентује истраживање и добијене податке. Процењује ефекте спроведеног истраживања и идентификује пропусте и грешке. У дискусији показује вештину активног слушања,износи свој став, заснован на аргументима. Учествује у доношењу правила групе и поштује их. Проналази, критички разматра и користи информације из различитих извора.Ради уз делимичан степен активности и ангажовања.

Седми разред	
---------------------	--

Истиче се	У потпуности образлаже везу права и одговорности, повезује претходно савладане области, наводи примере за групу права и слобода, аргументује значај инклузивног образовања, права и потребе за образовањем свих ученика. Идентификује показатеље прекршаја права детета у свакодневном животу, користи појмове савременог демократског друштва, образлаже улогу грађана у друштвеном систему. Разуме значење појма грађанин и могућности његовог активизма у оквиру државе. Схвата механизме функционисања власти и државе. Зна улогу ђачког парламента и његове задатке, иницијативе које предузима. Ради самостално, без помоћи наставника и уз висок степен активности и ангажовања.
Добар	У великој мери образлаже везу права и одговорности, наводи примере за групу права и слобода, аргументује значај инклузивног образовања, права и потребе за образовањем свих ученика. Идентификује показатеље вршења прекршаја права детета у свакодневном животу, користи појмове савременог демократског друштва, образлаже улогу грађана у друштвеном систему. Разуме значење појма грађанин и могућности његовог активизма у оквиру државе. Разуме механизме функционисања власти и државе. Схвата улогу ђачког парламента и његове задатке, иницијативе које предузима. Ради уз минималну помоћ наставника у виду кратких потпитања и корекција и уз висок степен самосталности и ангажовања.
Задовољава	У довољној мери образлаже везу права и одговорности, наводи примере за групу права и слобода, аргументује значај инклузивног образовања, права и потребе за образовањем свих ученика. Идентификује показатеље вршења прекршаја права детета у свакодневном животу, користи појмове савременог демократског друштва, образлаже улогу грађана у друштвеном систему. Јасан му је појам грађанин и његова улога у друштву. Разуме однос државе, власти и грађанина. Разуме улогу ђачког парламента и њихове иницијативе.. Делимичан степен активности и ангажовања.

Осми разред	
Истиче се	У потпуности учествује у избору теме, узрока и инструмената истраживања, учествује у спровођењу истраживања, прикупљању и обради података. Зна да процени положај деце у савременом друштву. Разуме утицај и улогу медија у савременом друштву. Презентује истраживање и добијене податке. Процењује ефекте спроведеног истраживања и идентификује пропусте и грешке. У дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став, заснован на аргументима. Учествоје у доношењу правила групе и поштује их. Проналази, критички разматра и користи информације из различитих извора самостално, без помоћи наставника и уз висок степен активности и ангажовања.
Добар	У великој мери учествује у избору теме, узрока и инструмената истраживања, учествује у спровођењу истраживања, прикупљању и обради података. Разуме положај деце у савременом свету. Уме да процени утицај медија у савременом друштву. Презентује истраживање и добијене податке. Процењује ефекте спроведеног истраживања и идентификује пропусте и грешке. У дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став, заснован на аргументима. Учествоје у доношењу правила групе и поштује их. Проналази, критички разматра и користи информације из

	различитих извора уз минималну помоћ наставника у виду кратких потпитања и корекција и уз висок степен самосталности и ангажовања.
Задовољава	У довољној мери учествује у избору теме, узрока и инструмената истраживања, учествује у спровођењу истраживања, прикупљању и обради података. Идентификује положај деце у савременом друштву. Схвата улогу медија у савременом свету. Презентује истраживање и добијене податке. Процењује ефекте спроведеног истраживања и идентификује пропусте и грешке. У дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став, заснован на аргументима. Учествоје у доношењу правила групе и поштује их. Проналази, критички разматра и користи информације из различитих извора. Делимичан степен активности и ангажовања.